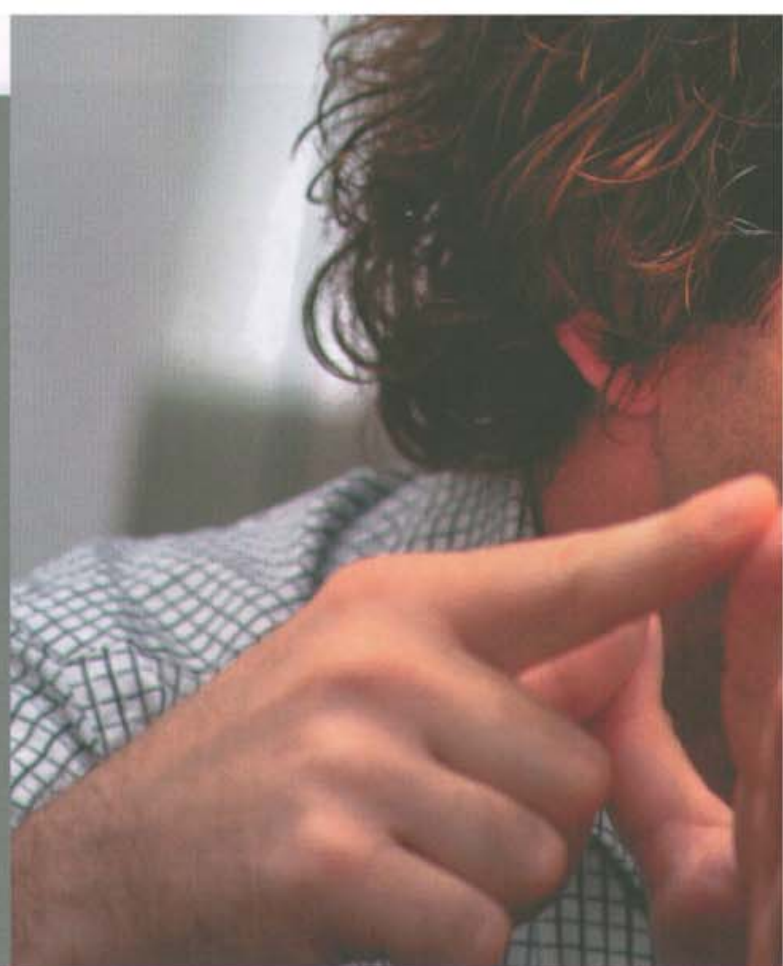

Tekst: Jeroen Kuypers
 Fotografie: Marco Magrielse

Verzuim is geen ziekte maar gedrag. Toch heeft het bedrijfsleven de afgelopen tien jaar verzuim en ziekte gelijkgesteld en van het terugdringen van verzuim het ankerpunt van het arbobeleid gemaakt. Ten onrechte, meent Geert-Jan van der Sangen, want zo wordt misschien wel vijftien procent van de middelen ten bate van hooguit vijf procent van de werknemers ingezet. Investeren in gezondheid levert niet alleen aanzienlijk meer rendement op, de effecten van het nieuwe gezondheidsbeleid zijn even goed meetbaar als die van het bestaande verzuimbeleid. Een gezondmakende visie op een chronisch ziek probleem.

Gezondheid als bedri

Geert-Jan van der Sangen weet om twee redenen heel goed waarover hij praat. In de eerste plaats is hij mede-eigenaar van bedrijven als Het Gezonde Net, Prófit en De Gezonde Zaak. Halverwege de jaren negentig was De Gezonde Zaak in handen gekomen van twee grote arbodiensten. Aan deze toenmalig marktleider op het gebied van reïntegratie gaf Van der Sangen leiding tot eind 2000. In de tweede plaats is Van der Sangen ook op theoretisch vlak een autoriteit. Na het afscheid bij De Gezonde Zaak werkte hij hard aan zijn dissertatie, waarin hij de mogelijkheden onderzocht gezondheidsbeleid tot een meetbaar en werkbaar onderdeel van de bedrijfsstrategie te maken. Na deze korte onderbreking werd hij weer actief als ondernemer. Hij startte een nieuwe onderneming en kocht zijn oude bedrijf terug, onder meer om daar zijn nieuwe visie op gezondheidsmanagement zelf in praktijk te brengen.

Geen menselijk kapitaal

"Gezondheid is veel meer dan de afwezigheid van ziekte. Gezondheid zegt iets over de kwaliteit van leven, het plezier in je werk en het welzijn", licht Geert-Jan van der Sangen zijn visie toe. "Je kunt tal van gezondheidsfacetten nauwkeurig meten. Dat geldt voor de productiviteit van de werknemers en het verloop in het personeelsbestand, maar ook voor de stress en de tevredenheid op de werkvloer. Hoe beter je

medewerkers in hun vel steken, hoe hoger de productiviteit en hoe stabiel de organisatie. In feite is gezondheid zelfs een pracht van een kapstok om het personeelsbeleid aan op te hangen. Waarbij het duidelijk mag zijn dat het uiteindelijk gaat om een gezond resultaat. Wat medewerkers uitstralen, slaat over op klanten en dat zorgt voor een optimaal bedrijfsresultaat." Van der Sangen moet echter niets hebben van de term 'menselijk kapitaal'. "Die impliceert dat je niet alleen in

Businessstrategie

mensen kunt investeren, maar ze ook kunt afschrijven en dat is een verkeerde gedachte. Mensen zijn de organisatie. Haal ze weg en er bestaat geen organisatie meer. Al het andere, van bureaus tot ict, is immers slechts faciliterend."

Basispakket in de zorg

Het streven naar gezondheid is ook een manier om de doelen van de organisatie en van de individuele medewerkers op één lijn te krijgen. "Gezondheid komt voor iedereen op de eerste plaats op het verlanglijstje, maar het staat nooit bovenaan op het uitgavenlijstje," aldus Van der Sangen. "Nu we vanaf 2006 in de gezondheidszorg met een basispakket te maken krijgen, wordt het voor de zorgverzekeraars belangrijk zich van elkaar te onderscheiden met hun polis. Als ze zich beperken tot dat basispakket is het aanbod namelijk overal hetzelfde. Dat betekent een enorme stimulans om het bestaande verzuimbeleid om te buigen tot een gezondheidsbeleid. Enerzijds zal een aantrekkelijke ziektekostenverzekering voor het hele gezin via het bedrijf werknemers extra binden aan de organisatie. Anderzijds zullen verzekeraars nog meer dan nu de schadelast willen beperken en dus tal van preventieve maatregelen om de gezondheid te bevorderen, financieel stimuleren. Van de twee miljard euro die jaarlijks aan arbo en reïntegratie wordt uitgegeven, gaat het overgrote deel nu nog naar verzuimreductie. Het verzuim bedraagt echter slechts enkele procenten. Dat betekent dat bijna alle middelen ten bate van een kleine minderheid van de werknemers worden ingezet.

Logisch dat het rendement al die jaren zo gering is geweest. Bij gezondheidsbeleid span je het paard niet langer achter, maar weer vóór de wagen. Door veel minder op dat verzuim te focussen, kun je als ondernemer met hetzelfde geld of liefst met minder, veel meer bereiken. Mkb'ers zijn hier bovendien nog in het voordeel, omdat het verzuim in hun bedrijven altijd al een stuk lager lag aangezien zij als werkgever het ondernemers abc – aandacht, betrokkenheid, communicatie – vaak vanzelf al in praktijk brengen."

Bewegen is geen sport

Een voorbeeld van gezondheidsmanagement is het aanbieden van programma's om de leefstijl te verbeteren. Van der Sangen: "Het grootste gezondheidsprobleem in de westerse wereld is momenteel inactiviteit. Jaarlijks sterven er veel meer mensen aan ziektes en aandoeningen die mede veroorzaakt worden door inactiviteit, zoals hart- en vaatziekten, dan aan aids. Dat Nederlanders te weinig actief zijn, blijkt bijvoorbeeld uit de resultaten van de nationale gezondheidstest, waar ik mede-initiatiefnemer van ben geweest. Tweederde van de Nederlanders haalt de Nederlandse norm gezond bewegen niet. Die komt erop neer dat iedereen gedurende de dag minstens een half uur moet bewegen, niet eens aaneensluitend. En een half uur bewegen is echt niet veel. Onze samenleving is er mede schuld aan dat velen deze norm niet halen. We propageren bijvoorbeeld het traplopen, maar als je een winkelcentrum of kantoorgebouw binnengaat, wordt je automatisch naar de lift of de roltrap gedirigeerd." In de jaren negentig zijn bewegingsprogramma's reeds aarzelend aangeboden. Volgens Geert-Jan van der Sangen was de insteek van die programma's echter fout. "Meestal betrof het een vorm van bedrijfsfitness, een veilige sport bij uitstek, maar met sport bereik je slechts die twintig procent van de werknemers die hoe dan ook al aan sport doen. Het enige wat je hiermee dus doet, is mensen verplaatsen van een sportvereniging naar een bedrijfsintern fitnesscentrum. Sport en bewegen zijn nu eenmaal niet synoniem."

Digitale coach

Geert-Jan van der Sangen wil met zijn onderneming nog een stap verder gaan dan zijn visie simpelweg in praktijk te brengen. Hij wil het bewegen ook effectief aantrekkelijker maken. Daarvoor heeft hij de wereldmarktleider in hartslagmeters een apparaatje laten ontwikkelen dat 'my digital coach' is gedoopt. "Dit polshorlogeachtige technologisch vernuft meet voortdurend de hartslag van de drager en daarmee diens mate van activiteit. Een menselijke coach stelt voor hem een programma op, dat wordt geladen in de digitale coach. Door een ingenieus systeem spaart de drager fit-punten op het moment dat hij of zij lichamelijk actief is zonder dat er over- of onderbelasting kan optreden. Op deze manier wordt bewegen een stuk makkelijker vol te houden en dus ook een stuk effectiever. De werknemer voelt zich beter in zijn vel, de organisatie krijgt een gezondere en dus productievere medewerker en de zorgverzekeraar krijgt een lagere schadelast, wat hem in staat moet stellen de premies aanmerkelijk te verlagen. Met andere woorden, met een echt preventief beleid is zowel de financiële winst als de gezondheidswinst indrukwekkend", besluit Van der Sangen. <